

СТАНОВИЩЕ

**Относно: Дисертационния труд на Мира Здравкова Кънева
докторант на самостоятелна подготовка: по професионално
направление 3.6. Право**

(Международно право и Международни отношения

**на тема: „Меката сила: новото измерение на силата
в международните отношения през XXI век“**

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

от д-р Надя Георгиева Бояджијева, доцент по: професионално
направление 3.6. Право (международно право и международни отношения)
Юридически факултет, Пловдивски университет “Паисий Хилендарски”

Докторската дисертация на Мира Кънева е посветена на актуален проблем от съвременните международни отношения, международно право и дипломатия, който разглежда ролята на „меката сила“ като инструмент на външната политика. През последните повече от две десетилетия развитието на теоретичните конструкции за „меката сила“, след „изобретяването“ ѝ от Джоузеф Най през 1990 г. и развитието ѝ в сетнешните му трудове, излезе извън границите на строго академичния диспут. Концепцията за „меката сила“ достигна глобално признание сред широк спектър от международни участници, сред политически анализатори, сред популярните медии и политиците. Това доведе до все по-активното включване на „меката сила“ като стратегия във външната политика, както от водещите субекти на международното право, така и от по-малко влиятелните участници на международната сцена.

Още в началото следва да отбележа, че амбициозната научноизследователска цел, която си е поставила докторантката – а именно - да привнесе към насочване на интереса на широката публика, както и на експертните кръгове „към естеството на субективните фактори в международните отношения и възприемането/отхвърлянето на тяхното въздействие от страна на индивидите в хода на т. нар. процеси на социализация“, е успешно реализирана в дисертационния труд.

В структурно отношение представената работа /в общ обем на 277 стандартни машинописни страници/ се състои от увод, четири глави,

заклучение и приложения /списък на използваните източници и литература и предметен показалец/. Възприетата структура е съразмерна, като всяка глава има своя собствена структура: раздели и части.

Тази сложна структура идва да покаже не само широтата на изследваните проблемни кръгове, сложността на дискутирания проблем, но и успоредно с това демонстрира уменията на докторантката да „вплете“ многообразието на тематиката в съразмерни части, с което да остави и впечатлението за логичност и прегледност в изложението.

Още в уводната глава Мира Кънева демонстрира много добра теоретична подготовка, получена, както е видно от биографията ѝ, по време на различните етапи на нейното образование, преподавателски опит и участие в академични форуми /тя е магистър по право, СУ “Св.Климент Охридски”, София, с отлична езикова подготовка, както показва не само биографията ѝ, но и впечатляващият списък на използваната литература в дисертацията – 368 заглавия на чужд език, в допълнение на източниците на български език/.

Следва да изтъкнем, че критичният поглед и аналитичен тон присъстват във всичките четири глави на изложението. Тази положителна констатация се налага още при прочита на първата глава: *„ Дневен ред на международните отношения през XXI век: среда за действие на меката сила. Действащи лица“*. В нея докторантката представя методично и задълбочено средата на системата на международни отношения и промените в нея, като прави характеристика на средата, разглежда въпроса за предпоставките за стабилност на системата, който е пряко свързан с и проблема за баланса на силата, спира се на ролята на участниците в глобалната система / което включва преосмисляне на ролята на държавата и на недържавните участници, на отделния индивид, в съвременната среда, както и взаимодействията помежду им/.

В първа глава докторантката дава отговор на важния въпрос: как промените в международната среда от началото на XXI век допринасят за открояването на проблема за „меката сила“, за да навлезе сетне уверено в „дебрите“ на теоретичния дебат на „меката сила“ *в глава втора: Дискурси: материален аспект на меката сила (разграничения, същност и съдържание)*. В тази глава докторантката акцентира върху следните важни проблеми, които са и „сърцевината“ на дискутирания проблем – а именно: теоретичните аспекти на проблема за силата, характеристика на силата, съпоставяне на общото понятие

за „сила“ и предмета на дисертацията „меката сила“, дефиниране на „меката сила“ като „възможности за оказване на преобразователен ефект и съгласие с волята на другите“, характеристики на „меката сила“ /конкретно докторантката посочва следните: „легитимност“, „делиберативност“ и „привлекателност“/, извеждане на три основни компонента на „меката сила, съответно от нормативна, психологическа и социологическа перспектива.

Третата глава, наречена „ *Екскурси: процесуални аспекти на меката сила на Европейския съюз. Потенциални възможности, актуални проекции*“ „*грабва*“ вниманието не само поради актуалната и важната за България като член на ЕС тема, но също така и със задълбочените изводи, направени от докторантката. Тук е направен анализ на особената практика на специфичния субект в системата на международни отношения – ЕС, като се акцентира върху същността и особеностите на „меката сила“ на ЕС, препятствията, които ЕС среща при провеждането на своята политика и приобщаването на „другия“, разглеждани от философски, психологически и социологически аспект, като отделен акцент тук е поставен и върху нормативната сила на ЕС. Заслуга на докторантката е, че дискутира проблемите, които изпитва ЕС в отношенията процеса на привличането на новите държави и ги разглежда на фона на българската им проекция.

В глава четвърта „*Нормативни аспекти на проявите на меката сила: ефекти и ефективност*“ докторантката съсредоточава вниманието си върху въпросите на публичната дипломация /в тесен и в широк смисъл/, културната дипломация и научната дипломация. Прави много добро впечатление използването на емпиричния подход - на примера на малка страна като България са представени тезиси за ефективна употреба на „меката сила.

В докторската дисертация Мира Кънева показва траен научно-изследователски интерес по отношение на избраната тема, която е дисертабилна. Тя е продължение и потвърждение на научните дирения на М.Кънева, онагледени и с посочения в автореферата ѝ списък с научни публикации по темата на дисертацията.

Без претенция да бъде изчерпателна, тук ще посоча част от научните приноси на докторантката /друга част вече бяха изтъкнати в становището/: изследване на значението и ролята на „меката сила“ в съвременните междудържавни отношения; дискутиране на характера на отношенията ѝ с

„твърдата сила; проследяване и анализ на променящите се функции на държавните и недържавните участници в международната среда и взаимодействията помежду им; демонстриран е опитът на европеизацията на България и е направена аргументирана оценка за него и др.

Като положителен акцент бих добавила добре овладяното “изкуство” на Мира Кънева да използва широк спектър от изследователски подходи към избраната тема, като „заимства“ уверено от характерните подходи за социологията, философията, антропологията, психологията и др. науки. Умението ѝ свободно да включва различни подходи, за да докаже тезите си, е демонстрирано в цялото изложение.

Безусловно, налице е стремеж към използване на широк кръг източници и литература на няколко езика, като обемният фактологически материал е представен аналитично, а научният апарат - прецизно.

В заключение, дисертационният труд на Мира Здравкова Кънева **отговаря** на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Като вземам под внимание гореизложеното, давам своята **положителна оценка** на дисертационния труд и предлагам на почитаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен “доктор” на Мира Здравкова Кънева.

Гр. София, 3 септември 2013 г.

доц.д-р Надя Бояджиева